

Forlænget weekend i Riga

Riga er Letlands og hele Baltikums største by. Byen er yderst turistvenlig med et utal af cafeer, restauranter og seværdigheder. Fruen og jeg tilbragte knapt fem døgn i den lettiske hovedstad.

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Det er første gang, vi skal af sted fra Tirstrup - øh - Århus Lufthavn, skal den vist helst kaldes. Den forekommer os ret futuristisk og meget overskuelig. Der er mange ansatte i gule veste overalt. Den person, der huserer i vores ende af lufthavnen, går målrettet en halv snes meter ud på betonen, efter at flyet til London er afgået, ser roligt på sit armbåndsur, og spejder nogle minutter efter flyet fra Letland, der skal ankomme lige om lidt. Det er dejligt provinsielt, og solen skinner tilmed fra en skyfri himmel.

Vel ankommet til Letland, og efter halvanden times overskuelig flyvetur stik øst, tager vi lufthavnbusen, som i virkeligheden er en bybus, ind til centrum. Vi kommer ikke af til tiden og havner med rullekuffert lige ved byens gigantiske marked, der består af tre kæmpemæssige haller, hvor tyskerne i fordums tid byggede zeppelinere.

Vi »ruller« af sted på brosten og over talrige lyskryds med kurs mod ambassadekvarteret, hvor vores hotel ligger. Gennem en park passerer vi nogle anti-Putin protestopstillinger med slogans og drabelige billeder og plysbamser og blomster i græsset. Det går op for os, at det er, fordi den russiske ambassade ligger lige på den anden side af den trafikerede vej. Cirka 100 meter længere fremme, med fælles adresse, ligger den finske og ukrainske ambassade. Her er 10 meter gelænder tapetseret til med plakater med fotos af sønderbombede byer og kvæstede børn.

De mange blå/gule flag

Det er stærke sager at se på, men det er jo nok også hensigten. Vi bliver opmærksomme på de to ambassader, fordi der holder en politibil med blåt blink ved fortovs-kanten 24/7 foran dem begge. De ukrainske flag har en langt større plads her i Letland, end vi er vant til. For eksempel har bybusser og sporvogne alle en stribe blå/gule flag monteret på vinduerne.

Rusland er tæt på i flere henseender. Dels har Estland og Letland jo en lang fælles grænse med Rusland, og dels skal

vi kun 33 år tilbage i historien, før de tre baltiske lande var en del af Sovjetunionen med Rusland som den altdominerende storebror.

Omsider er vi fremme ved 4-stjernede »Hotel Monika Centrum« på Elizabethes Iela 21. Det ser næsten lige så stateligt ud som på reklamerne. Foyeren har rødt marmor i flere nuancer og mønstre på gulvet og ved elevatorerne. Værelset ligger allerøverst på femte etage og har tre små vinduer med begrænset udsigt ned ad gaden på grund af de dybe vinduesåbninger. Vi tømmer hotelbaren for drikkevarer og snacks, sætter det hele ind i et skab for ikke at blive fristet, og tager et velfortjent hvil på den overdimensionerede dobbeltseng.

Herefter af sted til det nærmeste supermarked »Rimi Hyper« for at hente mælk til kaffen, To liter kefir, som er en gudedrik. (De har vel 10 forskellige slags) og en flaske tør georgisk Saperavi rødvin.

Aftensmad på en restaurant i vores Elizabethes-gade »Lidojosa Varde« – Den flyvende frø. Et ok sted, men det bedste er, at man kan sidde udendørs klokken 19 i skjortærmer 1. maj.

Et mondænt kvarter

Vi går en runde i det voldsomt mondæne ambassadekvarter, hvor vi bor. Riga er jo kendt for sine Art Nouveau (Jugendstil) bygninger. Der skal være 800 i alt, og mange af dem ligger her omkring Alberta gaden, hvor også man finder »Art Nouveau Centre« museet. Ingen tvivl om at vi befinder os i velhaverbydelen. Vi går forbi en knaldrød og spritny Ferrari. 15 meter derfra holder en helt ny velpoleret sort Rolls Royce med saudiarabiske nummerplader begyndende med 007 + arabiske skrifttegn. På forsædet i de cremefarvede lædersæder sidder to midaldrende mænd i afslappet attitude.

Hvis man kigger op ad bygningerne i dette område, ser man de mest finurlige gesimser, kviste, vinduespartier og spir. Ikke uden grund er Riga kendt for netop disse bygninger. Tænk at der var plads og penge til, at man kunne udfolde sin fantasi på den måde i starten af forrige århundrede.

I Barcelona kan man opleve Gaudi

En af Rigas mange fantasifulde Art Nouveau facader. Det er tankevækkende at datidens arkitekter fik lov til at udfolde sig kunstnerisk på hundredevis af bygninger for 100 år siden. Tænk hvis det også var tilfældet i dag.

folde sig ud på en håndfuld bygninger. I Tjekkiet, og det østlige Tyskland er Hundertwasser på spil. Vi elsker dem begge, men her er det ren overflod af kunstneriske udfoldelser, og turister valfarter da også hertil for at opleve de stilfulde bygninger.

Hotel Monikas morgenbuffet trumfer alt hvad jeg hidtil har oplevet. Selv om vi spiser grådigt og varieret og springer pølser og fedtet bacon over, så når vi kun at smage en brøkdæl af herlighederne. Nutella i små pakker ryger behændigt i lommen til børnebørnene, men sig det endelig ikke til nogen.

KGB-bygning som museum

Riga huser en tidligere KGB-bygning, der nu er museum. På vej derhen kommer vi forbi en af byens mange »Humana« People to people butikker, der sælger brugt tøj af den lidt bedre kvalitet. Det er her, det havner, det tøj man smider i de grønne/gule UFF containere, der findes overalt eksempelvis i Ry/Skanderborg og Silkeborg kommuner. Tvind står bag UFF og dermed lig med

Amdi Petersen, der er stukket af fra de danske myndigheder, da han skulle i retten for skattevig for en del år siden. Overskuddet fra tøjsalget, der finder sted såvel i som uden for Europa, lander ret ned i Tvinds store økonomiske cirkus. Hvorfor tillader man opstilling af de containere? Tvind er dog den rene skovbørnehave sammenlignet med hjørnehuset, det tidligere KGB hovedkvarter i Letland. Det var her, man skulle møde frem, hvis man var kaldt til afhøring. Det var også her, at bekymrede familiemedlemmer kunne spørge til deres kære, der var forsvundet eller fængslet. I den samme lille luge får vi tjekket vores billetter. På væggen hænger en lille grøn postkasse, hvor man anonymt kunne anmelde naboer eller andre for upatriotisk adfærd, hvis man for eksempel mistænkte nogen for at se vestligt tv.

Der er noget særligt autentisk over museer, der rent faktisk ligger i de samme lokaler hvor ugeringerne har fundet sted. Engelsk-guiden er forsinket, men der er rigeligt med plancher med beretninger om uskyldige menneskeskæbner at studere. Herunder portrætter af folk der skulle til afhøring. Letland var jo allerede en del af Sovjetunionen fra 1918. Under 2. verdenskrig besat af nazisterne, og så i 1944 var russerne tilbage helt frem til 1991. Sikke en skæbne! Man afleverede sine få personlige ejendele, der blev lagt i en lille træskuffe i et arkivskab, og knapperne i ens tøj blev fjernet af en vagt med en lang kniv, som en del af ydmygelsen.

Guiden slutter hver runde i de trange

Ukraines ambassade ligger blot ca. 100 meter fra Ruslands. Politibilen med blå blink holder vagt 24/7. Udstillingen på hegnet illustrerer de barske realiteter fra krigen i Ukraine. Formentlig har lokale sat det op.

rum med: »Nogen spørgsmål?« »Så følg med mig!« i et påtaget kommanderende tonefald. Man når slet ikke at formulere et spørgsmål, før vi er videre. I afhøringsrummet er et lille træbord med en knippel og to simple stole. Fra et lille rum ved siden af kan man følge med gennem et envejs-spejl.

Talrige skudhuller

Vi er i en af stedets to trange fangegårde med net henover, hvor man havde ret til et kort besøg om dagen, - uden at tale med de andre fanger. Det der gør mest indtryk, er dog de lange skumle gange og de små mørke celler med tunge metaldøre. Maden blev serveret gennem en lille metallåge, og der var ret til et toiletbesøg i døgnet – om morgenen. Resten foregik i en metalspand i hjørnet. Man sov i korte metalsenge, der blev klappet op ad væggen, så man ikke kunne bruge dem om dagen. Tidligt om morgenen blev et kraftigt lys tændt. Guiden tænder på en kontakt ved døren, så vi får syn for sagn.

Det mest grumme er dog det lille rum, hvor folk blev henrettet. På væggene er talrige skudhuller med små kulørte stykker papir hvor man har fundet organiske rester af mennesker. 188 personer blev beviseligt henrettet her, men måske var de heldigere end dem, der blev sendt i en fjern arbejdslejr til en ukendt skæbne i Sibirien.

Rigas gamle bydel er fuld af cafeer og restauranter. Det er tydeligt at byen er gearet til væsentligt flere turister, end vi møder på denne årstid. Et fænomen, der

indikerer dette, er en cykel med plads til 10-12 personer, der sidder sideværts over for hinanden og drikker øl, mens de cykler af sted med højst fem kilometer i timen. Virkelig en tåbelig opfindelse.

Sorthovedernes hus

Lidt imod sædvane går vi ind i et stor-magasin for at spise aftensmad. På øverste etage kan man bestille street food til små penge og samtidig sidde ude i det fri og nyde udsigten til byens smukke tage. Det bliver burgere med kylling i koreansk stil. Ved Rådhuset ligger Sorthovedernes hus fra 1344. Det er genopført adskillige gange, - senest efter 2. verdenskrig hvor kun dele af kælderen var ubeskadiget. I 1999 blev en større restaurering færdiggjort. Blackheads var et broderskab af tyske ugifte handelsmænd, der blandt andet holdt nogle gevaldige fester. Her er malerier store som bordtennisborde med rammer, der er næsten endnu mere prangende og også voldsomme prismelysekroner, loftsmalerier og overdimensioneret stuk. På torvet udenfor er man ved at opstille en scene til fejringen af 4. maj, selvstændighedsdagen fra det sovjetiske overherredømme i 1990. Det bliver med middelalderstil og folkedragter fra hele Letland. Vi har til den lejlighed bestilt et bord på restauranten »Ala Pagrabs« på Peldu Iela 19, der gør sig i lettisk folkemusik på stort set alle ugens dage. Det foregår i nogle stemningsfulde store kælderrum med rustikke stenvure og buede hvælvinger.

KGBs berygtede hovedkvarter i Riga, der lukkede for blot 34 år siden. Her i visiteringsrummet skulle man aflevere sine personlige ejendele og fotografes. Fotografierne på væggen bidrager godt til fantasien

Små og uhumske er de celler, hvor anholdte kunne tilbringe dage, uger eller måneder, afhængigt af, om man kunne pine flere oplysninger ud af folk. Klokkeren fem morgen tændtes et skarpt lys, og metalsengen blev låst fast til væggen.